

Nr 90.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utbyte av en kronan tillhörig tomt inom Torsby municipalsamhälle; given Stockholms slott den 12 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Rundqvist.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Rundqvist anför:

Ut i en gemensamt med arméförvaltningens artilleri- och intendentsdepartement till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse av den 3 februari 1932 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjort framställning om utbyte av en kronan tillhörig tomt inom Torsby municipalsamhälle mot viss annan fastighet m. m. samt därvid anfört följande.

Genom köpekontrakt den 30 september och den 11 november 1912 mellan chefen för dåvarande femte arméfördelningen samt Nors järnbruks aktiebolag hade kronan för en köpeskilling av 1,300 kronor förvärvat lägenheten Kronan nr 1, om 0.1274 hektar, avsondrad från lägenheten Torsbystaden nr 1 under

hemmanet Torsby i Fryksände socken. Berörda lägenhet, som numera inginge i Torsby municipalsamhälle och varå lagfart meddelats kronan den 8 april 1913 vid Fryksdals övre tingslags häradsrätt, användes som tomt för landstormsförrådet i Torsby; därå funnes uppförda en förrådsbyggnad och en mindre bodbyggnad. Efter tomtens förvärvande och bebyggande hade angränsande tomter inom Torsby municipalsamhälle bebyggts, så att tomten, som ursprungligen legat utanför de centrala delarna av samhället, numera låge vid dettas mest betydande affärsgata. Närmast intill tomten låge Fryksdals övre tingslags tingshustomt.

I skrivelse till fortifikationsdepartementet den 16 juni 1930 hade byggmästaren Herman Henriksson i Torsby anhållit att få förvärva berörda landstormsförrådstomt. Till stöd för framställningen hade åberopats protokoll, fört vid extra municipalstämma med Torsby municipalsamhälle den 10 juni 1930, varav inhämtades, att municipalnämnden i samhället uttalat, att ett utbyte av tomtplats för landstormsförrådet vore önskvärt dels ur estetisk synpunkt och dels på den grund att den nuvarande tomten, utnyttjad med ett affärshus eller bättre bostadshus, skulle tillföra samhället och kommunen ett icke obetydligt skatteobjekt. Vidare framginge därav, att municipalnämnden föreslagit, att stämman måtte besluta att tillstyrka Henrikssons förslag om tomtbyte och förflyttning av sagda förrådshus under förutsättning, att tomten omedelbart utbyggdes av Henriksson, ävensom att municipalstämman beslutit i enlighet med municipalnämndens yrkande.

Uti avgivna yttranden hade befälhavaren för Värmlands inskrivningsområde, chefen för västra arméfördelningen och chefen för generalstaben givit uttryck för den uppfattningen, att ur militära synpunkter hinder icke mötte mot landstormsförrådets förflyttning till annan tomt. Av inskrivningsbefälhavaren hade föreslagits, att förrådet skulle förläggas till ett intill Lasarettsvägen liggande markområde om cirka 2,000 kvadratmeter, som å en skrivelser bilagd kopia av en av ingenjören J. A. Olsson år 1923 upprättad karta över Torsby municipalsamhälle betecknats med nr 74 och 75. Mot detta förslag hade icke rests någon invändning. Ett av inskrivningsbefälhavaren väckt förslag, att landstormsförrådsbyggnaden i samband med förflyttningen borde utökas medelst en tillbyggnad, hade däremot av såväl arméfördelningsschefen som generalstabschefen avstyrkts.

Medan Henrikssons ifrågavarande framställning varit föremål för fortifikationsdepartementets handläggning, hade från den dåvarande ordföranden i tingshusstyrelsen och häradsstyrelsen för Fryksdals övre tingslag inkommit en den 3 februari 1931 dagtecknad framställning, att ärendet måtte få vila, enär tingshusstyrelsen önskade förvärva landstormsförrådstomten för att tilläggas tingshusets område. Departementet hade ansett sig böra tillmötesgå sistnämnda begäran. Då emellertid något anbud å sådant förvärv icke avgivits av tingshusstyrelsen, hade departementet genom skrivelse den 10 oktober 1931 anmodat styrelsen att före den 15 november 1931 inkomma med sådant anbud. Svar å denna skrivelse hade icke erhållits, men tingshusstyrelsens nuvarande ordförande, handlanden Henning Olsson i Torsby hade under hand låtit meddela, att tingshusstyrelsen frånträtt sitt anspråk att förvärva landstormsförrådstomten.

Från Henriksson hade till fortifikationsdepartementet inkommit ett den 26 januari 1932 dagtecknat anbud, gällande till den 31 augusti 1932 och innefattande i huvudsak följande villkor. Henriksson erbjöde sig att — i utbyte mot den nuvarande landstormsförrådstomten — till kronan överlåta ovannämnda med nr 74 och 75 betecknade markområde om 2,000 kvadratmeter, att avröja, planera, dränera och inhägna samma område, att dit flytta de å den nuvarande landstormsförrådstomten uppförda byggnaderna, att

verkställa flyttning av däri inlagd materiel, att under tiden för byggnadernas flyttning ombesörja förvaring och försäkring av samma materiel samt att erlägga en kontant mellangift, motsvarande skillnaden i värde mellan den gamla landstomsförrådstomten och den nya tomten, eller 2,625 kronor.

Berörda mellangift vore, enligt vad fortifikationsdepartementet erfarit, beräknad sålunda, att den nuvarande landstomsförrådstomten, med en antagen areal av 1,250 kvadratmeter, värderats efter 4 kronor 50 öre per kvadratmeter till 5,625 kronor och den nya tomten om 2,000 kvadratmeter efter 1 krona 50 öre för kvadratmeter till 3,000 kronor. Till styrkande av denna värderings riktighet hade Henriksson åberopat ett av taxeringsnämndsordföranden C. B. Hallgren och häradsstyrelsens ordförande, taxeringsnämnsledamoten Oscar Nilsson den 30 januari 1932 utfärdat intyg, enligt vilket berörda tomter vore att anse såsom väl betalda med angivna pris per kvadratmeter.

I ärendet hade tidigare verkställts en värdering av samma tomter. Denna värdering, som ägt rum den 11 januari 1931 och förrättats av landsfiskalen G. H. Löfvenholm och majoren Ivan Folke, hade givit till resultat, att den nuvarande landstomsförrådstomten torde hava ett värde av 5 kronor à 5 kronor 50 öre per kvadratmeter samt tomten nr 74 och 75 ett värde av 1 krona 75 öre per kvadratmeter. Sistberörda värdering hade på sin tid av Henriksson godkänts, därvid emellertid Henriksson syntes hava räknat med att ej behöva erlägga mellangift med fulla prisskillnaden mellan tomterna.

Då den av Hallgren och Nilsson verkställda värderingen ägt rum över ett år senare än den av Löfvenholm och Folke förrättade samt den sistnämnda värderingen, lagd till grund för beräkning av den Henriksson åliggande mellangiften och med utgångspunkt från ett pris av 5 kronor per kvadratmeter för den nuvarande landstomsförrådstomten, skulle medföra endast en relativt ringa ökning av mellangiften i förhållande till Henrikssons anbud, hade fortifikationsdepartementet — med hänsyn jämväl till omfattningen av övriga utav Henriksson åtagna förpliktelser — ansett de av Hallgren och Nilsson åsatta värdena skäligen kunna läggas till grund i nu berörda hänseende. Likaledes hade fortifikationsdepartementet ansett den omständigheten, att den nuvarande landstomsförrådstomens areal med 24 kvadratmeter överstege den av Henriksson beräknade arealen, med hänsyn till den relativt ringa skillnaden, skäligen ej böra föranleda åtgärder för erhållande från Henriksson av högre anbud.

Departementet ansåge således det av Henriksson avgivna, den 26 januari 1932 dagtecknade anbudet vara för kronan godtagbart, då kronan genom den erbjudna mellangiften tillförsäkrades ersättning för den nya landstomsförrådstomens minskade saluvärde i förhållande till den nuvarande tomtens, och ur militär synpunkt hinder för förrådets förflyttning ej föreläge. Fastmera vunnes i sistnämnda hänseende vissa fördelar, nämligen dels en väsentligt större tomt och dels, i följd av den nya tomtens belägenhet utanför municipalsamhällets centrala delar, mera ostördhet vid landstormsmaterielens periodvis skeende uttagning ävensom vid landstormens övningar. Några kostnader för kronan i anledning av det ifrågasatta bytesavtalet torde icke uppkomma utöver vissa sådana för kontroll å Henrikssons fullgörande av sina åtaganden. Inflytande mellangift syntes böra tillföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Under åberopande av det anförda hemställde fortifikationsdepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att mellan kronan och byggnästaren Herman Henriksson i Torsby finge träffas avtal angående överlåtande till Henriksson av den nuvarande landstomsförrådstomten i Torsby municipalsamhälle, mot tillhandahållande åt kronan av annan tomt,

utförande av vissa arbeten m. m. samt erläggande av en mellangift av 2,625 kronor, motsvarande skillnaden i tomternas värde, allt i huvudsaklig överensstämmelse med det av Henriksson avgivna den 26 januari 1932 dagtecknade anbudet, ävensom att berörda mellangift finge tillföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Arméförvaltningens artilleri- och intendentsdepartement hava för sin del anmält, att departementen icke hava något att erinra mot det av fortifikationsdepartementet framlagda förslaget.

Departements-
chefen.

Av innehållet uti det av byggmästaren Henriksson i omförmälda skrivelse den 26 januari 1932 avgivna anbudet må, utöver vad i det föregående återgivits, tillika framhållas, att de till byte avsedda fastigheterna skola överlåtas gravationsfria samt att Henriksson förbundit sig att ensam vidkännas kostnaderna för fastigheternas mätning ävensom lagfartskostnader.

Då det ifrågasatta markbytet synes mig ändamålsenligt samt mellangiften och villkoren i övrigt godtagbara, tillstyrker jag att, i enlighet med det av Henriksson avgivna anbudet, avtal mellan kronan och Henriksson träffas rörande ifrågavarande markbyte. Den kronan tillkommande mellangiften torde, på sätt fortifikationsdepartementet föreslagit, böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att den nuvarande landstormsförrådstomten inom Torsby municipalsamhälle med äganderätt överlåtes till byggmästaren Herman Henriksson i Torsby, mot det att Henriksson till kronan med äganderätt överlåter förenämnda med nr 74 och nr 75 betecknade tomter, till kronan gäldar ett kontant belopp av 2,625 kronor ävensom fullgör vissa arbeten och åtaganden i övrigt i huvudsaklig överensstämmelse med det av Henriksson den 26 januari 1932 avgivna anbudet;

samt att ifrågavarande kontanta belopp må tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Edsberg.